

Αξιοποιώντας στο μέγιστο βαθμό τις νέες εταιρικές σχέσεις καθαρού εμπορίου και επενδύσεων της ΕΕ

Description

Simone Tagliapietra και Cecilia Trasi*

Είναι πλέον σαφές ότι η επιδίωξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη του τριπλού στόχου της απαλλαγής από τις ανθρακούχες εκπομπές, της ανταγωνιστικότητας και της ασφάλειας, απαιτεί την καλύτερη ενσωμάτωση των εσωτερικών και διεθνών πτυχών της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Η διαμάχη σχετικά με τις διεθνείς επιπτώσεις του μηχανισμού συνοριακής προσαρμογής της ΕΕ στις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και, πιο πρόσφατα, των κανονισμών της ΕΕ για την αποψίλωση των δασών – που θεωρούνται ότι βλάπτουν το εμπόριο – έχει αναδείξει τους κινδύνους. Εν τω μεταξύ, οι γεωπολιτικές εντάσεις και η παγκόσμια “κούρσα” καθαρών τεχνολογιών έδειξαν το δυνητικό κόστος της εξάρτησης από μεμονωμένους προμηθευτές για κρίσιμα υλικά και ανταλλακτικά.

Το διεθνές μέρος της Πράσινης Συμφωνίας απαιτεί συνεπώς διαφοροποίηση της αλυσίδας εφοδιασμού μέσω ισχυρότερης πράσινης διπλωματίας και στρατηγικών συμπράξεων. Η ΕΕ πρέπει να συνδυάσει την απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές με την ανταγωνιστικότητα, διασφαλίζοντας ότι οι εξωτερικές της εταιρικές σχέσεις θα υποστηρίζουν και τα δύο.

Διάφοροι κλάδοι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συνεργάζονται ήδη με τρίτες χώρες μέσω στρατηγικών πρωτοβουλιών για την πράσινη βιομηχανία, περιλαμβανομένων των Ενεργειακών Συμπράξεων, των Πράσινων Συμπράξεων, των Στρατηγικών Συμπράξεων

για κρίσιμες πρώτες ύλες, και της Παγκόσμιας Πύλης. Είναι λογικό διαφορετικές διευθύνσεις να είναι υπεύθυνες για διαφορετικές πτυχές αυτών των συνεργασιών, αλλά είναι ωστόσο προβληματικό το γεγονός ότι οι πρωτοβουλίες αυτές διεξάγονται απομονωμένα. Αυτό εμποδίζει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που να καλύπτει ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού καθαρής τεχνολογίας και ενέχει τον κίνδυνο να δημιουργηθούν αναποτελεσματικότητες στο πλαίσιο της κλιματικής και βιομηχανικής διπλωματίας της ΕΕ, γεγονός που τελικά μειώνει τον αντίκτυπο των προσπαθειών.

Οι 'νέες εταιρικές σχέσεις' καθαρού εμπορίου και επενδύσεων (CTIPs), όπως προτείνονται στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές της Προέδρου της Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν για την περίοδο 2024-2029, θα μπορούσαν να προσφέρουν ένα πιο ολοκληρωμένο και αποτελεσματικό πλαίσιο για την καθαρή βιομηχανική συνεργασία με τρίτες χώρες σε θέματα καθαρής ενέργειας, κρίσιμων πρώτων υλών, εμπορίου και επενδύσεων καθαρής τεχνολογίας.

Θεωρητικά, οι εν λόγω 'νέες εταιρικές σχέσεις' θα μπορούσαν να ενώσουν τις τρέχουσες συνεργασίες σε ένα συνεκτικό πλαίσιο, απελευθερώνοντας επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα σε νέες καθαρές αλυσίδες εφοδιασμού, υποστηριζόμενες από δημόσιες χρηματοδοτικές εγγυήσεις, τεχνική βοήθεια, νέους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και καινοτόμα μέτρα από την πλευρά της ζήτησης, όπως η προώθηση συμφωνιών εγγυημένης εκχώρησης. Οι 'νέες εταιρικές σχέσεις' θα μπορούσαν επίσης να μειώσουν την εξάρτηση από την Κίνα. Ωστόσο, για να το πετύχουν αυτό, απαιτείται σαφή διακυβέρνηση για να αποφευχθούν οι παγίδες της επικάλυψης και των ασύνδετων προσπαθειών.

Οι επιστολές που απέστειλε η φον ντερ Λάιεν στους υποψήφιους Επιτρόπους για το ρόλο και την αποστολή τους, αποκαλύπτουν ένα ανησυχητικό κενό από αυτή την άποψη. Ενώ η εγχώρια πλευρά της Καθαρής Βιομηχανικής Συμφωνίας - η οποία περιλαμβάνεται επίσης στις κατευθυντήριες γραμμές της φον ντερ Λάιεν για τα επόμενα πέντε χρόνια - διαθέτει μια σαφώς καθορισμένη δομή διακυβέρνησης, με πολλούς επιτρόπους να αναφέρονται, για διαφορετικές πτυχές, σε δύο συντονιστές επιτρόπους (στην ορολογία της ΕΕ, τον εκτελεστικό αντιπρόεδρο για την Καθαρή, Δίκαιη και Ανταγωνιστική Μετάβαση και τον εκτελεστικό αντιπρόεδρο για την Ευημερία και τη Βιομηχανική Στρατηγική), η διεθνής πλευρά δεν διαθέτει παρόμοια δομή. Οι δύο επίτροποι συντονισμού δεν έχουν άμεση εντολή να επιβλέπουν τις 'νέες εταιρικές σχέσεις' (CTIPs).

Η ευθύνη για την προώθηση των 'νέων εταιρικών σχέσεων' ανατίθεται στον επίτροπο για το εμπόριο και την οικονομική ασφάλεια, ο οποίος αναμένεται να τις αναπτύξει σε

συνεργασία με τον επίτροπο για το Κλίμα, Μηδενικών Εκπομπών και Καθαρής Ανάπτυξης, και τον επίτροπο για τις Διεθνείς Εταιρικές Σχέσεις. Ωστόσο, άλλοι αρμόδιοι επίτροποι, συμπεριλαμβανομένων των επιτρόπων για τη Μεσόγειο και την Ενέργεια και για τη Στέγαση, δεν έχουν λάβει εντολή να εργαστούν για τις 'νέες εταιρικές σχέσεις'. Ούτε ο επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής της ΕΕ, ο Υπάτος Εκπρόσωπος για την Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφάλειας, έχει λάβει τέτοια εντολή. Αυτό δημιουργεί πιθανά τυφλά σημεία.

Η έλλειψη ολοκληρωμένης πολιτικής καθοδήγησης μπορεί να είναι προβληματική, καθώς ο αποτελεσματικός συντονισμός των διαφόρων καθαρών στρατηγικών πρωτοβουλιών (και των αντίστοιχων επιτρόπων τους), μπορεί να αποδειχθεί δύσκολος. Αυτό θα ήταν μια χαμένη ευκαιρία, καθώς θα υποβάθμιζε τις 'νέες εταιρικές σχέσεις' σε μια ακόμη πρωτοβουλία δίπλα στις υπάρχουσες, αντί για τις ολοκληρωμένες συμπράξεις καθαρής εκβιομηχάνισης που χρειάζεται η Ευρώπη.

Χρειάζεται ισχυρότερη εποπτεία σε επίπεδο εκτελεστικού αντιπροέδρου, σύμφωνα με τη συμφωνία για την καθαρή βιομηχανία, και σαφέστερες εντολές για δια-τομεακό συντονισμό. Χωρίς αυτό, οι 'νέες εταιρικές σχέσεις' δεν θα ενσωματώσουν πλήρως τις εξωτερικές οικονομικές, κλιματικές και βιομηχανικές πολιτικές της Ευρώπης, μειώνοντας τον δυνητικό αντίκτυπό τους.

Οι αδυναμίες συντονισμού ενδέχεται επίσης να σημαίνουν ότι η πρωτοβουλία δεν λαμβάνεται σοβαρά υπόψη από τις χώρες της ΕΕ, η συνεργασία των οποίων είναι απαραίτητη για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων. Η συμμετοχή των εθνικών κυβερνήσεων και των αναπτυξιακών τραπεζών της ΕΕ είναι απαραίτητη για να τεθούν σαφείς επενδυτικοί όροι ευθυγραμμισμένοι με τους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ. Αυτό θα συμβάλει στην αποτροπή του ανταγωνισμού της Ευρώπης με τον εαυτό της σε παγκόσμιο επίπεδο και θα διασφαλίσει ότι οι 'νέες εταιρικές σχέσεις' θα κινητοποιήσουν αποτελεσματικά τις αναγκαίες επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα.

Καθώς διαμορφώνεται η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η διασφάλιση της κατάλληλης διακυβέρνησης και καθοδήγησης των 'νέων εταιρικών σχέσεων' σε πολιτικό επίπεδο θα είναι ζωτικής σημασίας για να γίνουν πραγματικά ο εξωτερικός βραχίονας της Καθαρής Βιομηχανικής Συμφωνίας.

**Ο Simone Tagliapietra είναι Ανώτερος Ερευνητής στο Bruegel, ερευνητικό ινστιτούτο στις Βρυξέλλες. Είναι επίσης καθηγητής Ενεργειακής και Κλιματικής Πολιτικής της ΕΕ στο Πανεπιστήμιο Johns Hopkins των Ηνωμένων Πολιτειών. *Η Cecilia Trasi εργάζεται στο Bruegel ως Αναλύτρια. Το άρθρο αναδημοσιεύεται από την ιστοσελίδα του Bruegel με άδεια των συγγραφέων.*